

Ο μιναρές του τζαμιού της αγοράς

Φλώρινα 1917: Το τζαμί της αγοράς¹

Ο μιναρές ανήκει στο τζαμί της αγοράς, που ήταν γνωστό ως Çarsı Cami ή Yakub Bey. Ήταν το πιο πολυτελές τζαμί της πόλης. Βρισκόταν στην βόρεια πλευρά της οδού Παπακωνσταντίνου Νερέτης, βόρεια της υπαίθριας εβδομαδιαίας αγοράς. Το τέμενος συντηρούνταν από τα έσοδα που προέρχονταν από την ενοικίαση μιας μικρής έκτασής του την ημέρα που πραγματοποιούνταν η υπαίθρια αγορά².

Ο Τούρκος χρονογράφος και περιηγητής, Εβλιγιά Τσελεμπή, που επισκέφτηκε την Φλώρινα μετά τα μέσα του 17^{ου} αιώνα, αναφέρεται σ' αυτό ως το τζαμί που βρίσκεται μέσα στην αγορά [...] συχνάζεται από πολλούς πιστούς³.

¹ Αρχείο Αθανασίου Βογιατζή.

² Κασκαμανίδης, Ι. (2004). Οθωμανική τοπογραφία της Φλώρινας στις αρχές του 20^{ου} αιώνα. Στο Α. Ανδρέου (επιμ.), *Πρακτικά Συνεδρίου «Φλώρινα 1912 - 2002» Ιστορία & Πολιτισμός*. Φλώρινα: Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας και Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών (Α.Π.Θ.), 75 - 104.

³ Δημητριάδης, Β. (1973). *Η Κεντρική και Δυτική Μακεδονία κατά τον Εβλιγιά Τσελεμπή*. Θεσσαλονίκη: Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών.

Φλώρινα 1918: Η πλατεία αγοράς και το τζαμί⁴

Το τζαμί της αγοράς εξυπηρετούσε ολόκληρη την συνοικία της αγοράς. Βρισκόταν στην βόρεια πλευρά της οδού Π. Νερέτης, στην οικοδομική νησίδα που ορίζεται από τις οδούς Μεγάλου Αλεξάνδρου, Π. Νερέτης και Κρέσνας. Στην ίδια οικοδομική νησίδα, υπήρχαν και άλλα μουσουλμανικά κτήρια, όπως ο τεκές των δερβίσηδων του Τάγματος των Halveti, ο ξενώνας του τεκέ, ο μεντρεσές (ιεροδιδασκαλείο) και το δερβίσικο μαουσωλείο. Το τζαμί της αγοράς είχε πέτρινο μιναρέ με ύψος μεγαλύτερο από 15 μέτρα, ο οποίος εφάπτονταν στο κτήριο⁵.

⁴ Αρχείο Βασιλείου Μιχαήλ.

⁵ Μεκάσης, Δ. (2003). Γειτονίες της Φλώρινας. *Εταιρία*, 37, 18 – 32.

Ο μιναρές του τζαμιού της αγοράς σήμερα

Ο μιναρές έχει εξαγωνική παράγωνη κάτοψη. Η είσοδος στο εσωτερικό πραγματοποιείται από το ανατολικό τμήμα, το οποίο ήταν σε επαφή με το τέμενος. Στο εσωτερικό του μιναρέ υπάρχει κυκλική σκάλα, η οποία οδηγεί στο επάνω μέρος. Εκεί υπάρχει τμήμα με μορφή κολουρου κώνου, που αποτελούσε την βάση στήριξης του κυρίως τμήματος του μιναρέ.

Το κτίσμα του μιναρέ είναι ορθογώνιο με τετράρριχτη στέγη και ορθογωνικά ανοίγματα με φεγγίτες. Το δάπεδο ήταν λιθόστρωτο. Η βάση είναι κατασκευασμένη με τρεις σειρές πλίνθων οριζόντια και δύο κατακόρυφα. Στην λιθοδομή χρησιμοποιήθηκαν κυρίως ποταμίσιες πέτρες, κονίαμα-ως συνδετικό υλικό-και επίχρισμα ως επικάλυψη. Η μορφολογία του τεμένους και τα κατασκευαστικά στοιχεία του μιναρέ παραπέμπουν σε νεότερο κτίσμα του 18^{ου} αιώνα⁶.

Τα τζαμιά της πόλης λειτούργησαν μέχρι την αναχώρηση του μουσουλμανικού πληθυσμού από την πόλη της Φλώρινας, το καλοκαίρι του 1924. Στις 12

⁶ Οικονόμου, Α. & Στόιος, Α. (2013). Τα Οθωμανικά Μνημεία της Φλώρινας. Στο Α. Οικονόμου, Μ. Παπαγιαννάκης & Α. Στόιος, (συλλ.), *Για τη Φλώρινα. Αρχιτεκτονικά Τοπία του Παρελθόντος*. Φλώρινα: Στέγη Φιλοτέχνων Φλώρινας - Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, Περιφερειακή Ενότητα Φλώρινας, Δήμος Φλώρινας, Λέσχη Πολιτισμού Φλώρινας, 19 - 30.

Απριλίου του 1926 το Δημοτικό Συμβούλιο αποφάσισε ομόφωνα την άμεση κατεδάφιση των μουσουλμανικών τζαμιών της πόλης. Από την απόφαση αυτή εξαιρέθηκαν δύο τζαμιά, το ένα εκ των οποίων ήταν το τζαμί Yakosu Bay, στην οδό Π. Νερέτης. Ο βασικός λόγος ήταν το ότι δεν επηρέαζε τα πολεοδομικά σχέδια του Δήμου⁷.

Κατά την περίοδο 1953-1954, το τζαμί κατεδαφίστηκε, εκτός από ένα τμήμα της βάσης του μιναρέ. Είναι το κομμάτι που σώζεται ως τις μέρες μας, στην οδό Π. Νερέτης⁸.

Βιβλιογραφία

Αρχείο Αθανασίου Βογιατζή.

Αρχείο Βασίλειου Μιχαήλ.

Δημητριάδης, Β. (1973). *Η Κεντρική και Δυτική Μακεδονία κατά τον Εβλιγιά Τσελεμπή*. Θεσσαλονίκη: Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών.

Κασκαμανίδης, Ι. (2004). Οθωμανική τοπογραφία της Φλώρινας στις αρχές του 20^{ού} αιώνα. Στο Α. Ανδρέου (επιμ.), *Πρακτικά Συνεδρίου «Φλώρινα 1912 – 2002» Ιστορία & Πολιτισμός*. Φλώρινα: Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας και Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών (Α.Π.Θ.), 75 – 104.

Μεκάσης, Δ. (2003). Γειτονιές της Φλώρινας. *Εταιρία*, 37, 18 – 32.

Οικονόμου, Α. & Στόιος, Α. (2013). Τα Οθωμανικά Μνημεία της Φλώρινας. Στο Α. Οικονόμου, Μ. Παπαγιαννάκης & Α. Στόιος, (συλλ.), *Για τη Φλώρινα. Αρχιτεκτονικά Τοπία του Παρελθόντος*. Φλώρινα: Στέγη Φιλοτέχνων Φλώρινας – Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, Περιφερειακή Ενότητα Φλώρινας, Δήμος Φλώρινας, Λέσχη Πολιτισμού Φλώρινας, 19 – 30.

⁷ Κασκαμανίδης, Ι. (2004). *ό.π.*

⁸ Μεκάσης, Δ. (2003). *ό.π.*

